

V STAVKAH NI DEMOKRACIJE, temveč le sila. To priča tudi gornja slika iz boja stavkarjev filmske industrije v Burbanku, Calif.

Tekma velesil za kontroliranje malih držav

Zavezniške armade v "priateljskih" deželah. — Razoroževanje na dnevnu rednico. Churchill studira sovjetske divizije. — Kaj je s Kitajsko?

Ko je v parlamentu Winston Churchill dejal, da ima Sovjetska unija v Evropi do tri milijone možno armado in znova namigaval v pospešenje čimtejnje zvezne med Zed. državami in Veliko Britanijo, je podrezal v Moskvo, ki mu je po ovinkih povedala, da pretirava.

Kaj so divizije?

Churchill je dejal, da ima Rusija izven svojih meja dve sto divizij, kar pa njegovem pomeni do tri milijone mož. Stalin je v odgovor nekemu londonskemu poročevalcu dejal, da imajo sovjeti v evropskih deželah 80 divizij, izmed katerih bo polovica v kratkem razpuščenih. Ampak Churchill se s tem pojasmilom ni zadovoljal in trdil v naprej, da se na takem tolmačenju ni zanesti, češ, kdo pa ve, kolikšne so sovjetske divizije?

Vendar pa se Churchill nad Stalinom ni znesel preveč. Ako bi se, bi s tem le potrdil Stalnovi trditve, da on (Churchill) ter njemu enaki v Angliji in Zedinjenih državah štejejo v novo vojno. Churchill je to storil v svojem govoru v Fultonu, Mo., in njegov govor v angleških zbornicah tudi ni bil miroljuben. A na Stalinova izvajanja pa je dejal, da je bil on (Churchill), ki je sklenil s Sovjetsko unijo pakt dvajsetletnega zaveznosti, da je sodeloval z USSR čim jo je Hitler napadel in da je za prijetljstvo med njo in Anglijo tudi sedel.

Ampak besede so za javnost, dejana pa štejejo. Churchill je v svojem zadnjem govoru šel predaleč, zato se je potem nekoliko umaknil z opravitevanjem, toda fakt je, da gradi anglo-ameriško zvezo edino v namenu, da zajezi ekspanzijo Sovjetske unije.

Molotov vprašuje za podatke

In Rusiji smatrajo, in ne brez vzroka, da se je anglo-ameriška kombinacija odločila zavladati nad svetom ter USSR potisniti

Anton Zornik je na agitacijskem potovanju. Obišče naselbine v vzhodnem Ohiu in oglasil se bo mimogrede tudi v drugih. Priporočamo vsem prijateljem tega lista, da mu gredo na roko. Za vsako uslugo, ki mu jo store pri njegovem delu za Proletarca, jim bomo hvaležni.

IMPERIALIZEM VELIKE BRITANIJE V PROCESU RAZKRAJANJA

Dasi je delavska stranka v svojem programu zagotavljala, da je proti imperializmu in izjavljala, da ko dobi vlado ga bo spremenila v občestvo dežel Velike Britanije, je njena naloga težja kot pa se bi zdele v kakem volilnem proglašu.

Dobiti naklonjenost ljudstev dežel, ki jih imaš desetletja ali stoletja v podjarmljenju je čestokrat nemogoče. Kajti taki narodi zahtevajo neodvisnost, ne samo avtonomijo. In zahtevajo osvoboditev izpod gospodarskega zasužnjenja.

Dasi je delavska vlada Indiji obljudila popolno svobodo, v kateri se lahko odloči, da-l želi postati dominjon pod okriljem občestva Velike Britanije, ali pa postane povsem samostojna, bo proces tega osvojevanja dolg in krav, ker se posledic starega angleškega imperializma nad to nesrečno deželo ne more kar tako izbrisati.

Svojstvo imperializma je, da v podjarmljenih ali v ekonomsko odvisnih deželah podpira vedno najreakcionarnejše, najbolj izkorisčevalne elemente. Taka je bila tudi politika Zed. držav v latinski Ameriki, na Kitajskem in kjerkoli.

Anglija je v Indiji podpirala razne prince in potestate, napredne kroge je zatirala, maso pa izkorisčala. Angleške imperialiste so kritiki po svetu dolžili, da izigravajo hinde proti muslimanom, zato da so to ogromno maso indijskega ljudstva laglje držali v podložništvu. Sedanja angleška vlada se trudi, da bi med tema dvema verama prišlo do strnosti, toda mohamedanci, ki jih je v Indiji kakih 80 milijonov, zahtevajo neodvisnost od ostale Indije, kar pa je neizvedljivo. Sedaj se vrše verski boji v Indiji, v katerih je bilo ubitih že veliko ljudi. Vzlic vsemu pa je Angležem in intelligentnim Indijcem jasno, da tako kot je ne more dalje.

Enako se lahko reče glede Palestine, kjer Židje povzročajo svojim "protektorjem" (Angležem) čezdaj več preglavic. I v Grčiji je angleška politika izvrazena, ker nadaljuje po torijskih potih.

Tudi v Italiji ne gre Angliji vse posreči in podneti tev bomb v angleškem poslanosti v Rimu ni je slučaj.

Ako hoče sedanja angleška vlada nehati ljudstva v deželah v katerih ima interes, bo morala nehati podpirati kapitalizem in "dolarsko diplomacijo" ne samo v Angliji ampak povsod. Drugače bodo simpatije mase samo s Sovjetsko unijo, ker sedaj le njo smatrajo za nasprotnico starega reda in za graditeljico socializma v svetovnem obsegu.

Joško Oven in Milan Medvešek govornika na konferenci Prosvetne matice

V nedeljo 24. novembra se bo Prej je bil mnogo let Anton vršilo v Milwaukeejku zborovanje krajevne organizacije Prosvetne matice za okrožje Illinoisko-wisconsinsko okrožje.

Seja se prične ob 9:30 dopoldne in Reberniškovi (prejšnji št. 539 So. 6th Street).

Vsi, ki pridejo tja iz Chicaga in Waukegana po električni železnici, naj izstopijo na National Ave. Od tam je samo še dober blok hoda do dvorane. Mnogim je itak že znana, ker se je v nji vršilo v minulih letih že veliko konferenc Prosvetne matice in JSZ.

Tajnik Prosvetne matice za okrožje sedaj je Louis Zorko.

Nazvoč bo tudi urednik Pro-

letarca Frank Zaitz.

Zastopniki društev, klubov,

zadruž in raznih drugih ustanov bodo vsi imeli priložnost po

vedati vse, kar imajo v mislih.

Vodstvo konference se kajpada

nadeja le takih poročil, ki so vz

podbudna.

Pri nas reakcija, v evropskih deželah pomikanje na levo

Governer države Georgia, Ellis G. Arnall, je na shodu 30. oktobra dejal, da bodo Zed. države gazine skozi prihodnjih osem do dvanajst let v reakcijo. Dasi je on iz južnjaške države, ima vzliz temu smisel za liberalizem, ni pa optimist — prav začetek, ker je iz juga doma in pozna tudi kapitalistične mašine obeh strank v severnih in v drugih državah.

Kapitalistični predstavniki naj se bi potrudili reformirati svoj sistem, je dejal governer Arnall, ali pa bodo nekega dne ob vse. On je za odpravo volilnega davka, rad bi, da KKK zatone in pada dežela uredi svoje ekonomsko življenje tako, da bo zidan na socialni zaščiti. To pa je v kapitalističnem sistemu nemogoče, čeprav celo tudi Henry Wallace verjame, da je izvedljivo.

Seveda je governer Arnall tudi proti sovjetskemu komunizmu, ne le proti fašizmu, a njemu se zdi, da se lahko ustvari zaščiteno blagostanje i v sistemu, ki mu pravimo kapitalizem. To pa je največja zmota ameriških liberalcev, ker bi radi, da bi bil volk sit in ovca cela.

Dejstvo je, da ker je bila naša dežela v minuli vojni, kar se žrtve tiče, proporno najmanj prizadeta, (izvzemši onih držav, ki so bile v vojni le na papirju), smo veliko na boljšem kot pa so tiste, kjer so pustosile milijonske armade in roji aeroplakov. Pa tudi drugače je naša država izborno razvita in je zmožna dvigniti produkcijo toliko, da je lahko vsega za vse tu in še je veliko na razpolago za izvoz. A v resnicni ni tako. In nikar naj ne pozabimo — "zadnje" depresije, ker nam-ekonomi (?) zagotavlja, da se spet obnovi, morda že prihodnje leto.

In ako se dogodi — pa bomo spet imeli morje revščine ob kuhi izobilja.

V Angliji in drugje v Evropi je ljudstvo mnenja, da mu je naš kapitalizem vzliz posojilom in podporam, ki jih daje, v breme, pa glasuje za stranke, ki so za odpravo profišnega sistema.

Značilno je, da vzliz ogromnim kritikam, ki jih je med svojim članstvom deležna angleška delavska stranka, je pri občinskih volitvah pred dobrim tednom dobila 257 novih mandatov, izgubila pa jih je 98. Toriji so napredovali samo za štiri, vse druge skupine pa so jih izgubile, včetve komuniste, ki so ob pet mandatov. Ostal jih je samo eden. Ampak to ni toliko važno. Važno pa je, da reakcija v Evropi propada, a pri nas pa ji obetajo še do "dvanaest" let napredovanja.

Letarca Frank Zaitz.

Zastopniki društev, klubov,

zadruž in raznih drugih ustanov bodo vsi imeli priložnost po

vedati vse, kar imajo v mislih.

Vodstvo konference se kajpada

nadeja le takih poročil, ki so vz

podbudna.

(Konec na 5. strani.)

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Demonstracije v Trstu in Goriči, ki jih vprizarjajo Slovenci, so namen nepolitična. "Samo naša starodavna običajna proslava vinske trte bo to," ali nekaj sličnega so jim odgovorili Slovenci. Toda na dan parade se je nateplio v Gorico kakih tisoč italijanskih frkulonov, ki so metalni v slovenske viničarje opeko in kačenje ter vzklikali "duče, duče!" Eden izmed liberalnih reporterjev je svojemu listu v Ameriko brzovajil, da se mu je zdele, kot da je naša zasedbena oblast simpatizirala s tistimi, ki so vzklikali pokojnemu Mussoliniju, ne pa s Slovenci, ki so proslavljali svoj kraški teren.

Pevski zbor "Zarja" v Clevelandu bo imel na Zahvalni dan koncert in proslavo svoje tridesetletnice. Leo Poljsak bi se ob tej priliki morda lahko kako iztisnil čas, da bi opisal zgodovino tega zobra. Bila bi zanimiva — ker je ZANIMIVA.

Zapadna demokracija dopušča, da proletariat v od uim prizadetih krajih hira, da begunci poginjajo in da so pregnani. Ampak ako so begunci kronane glave — toda pa je to povsem druga stvar. Grški kralj je živel ves čas izgnanstva v Angliji po kraljevsko. Enako jugoslovanski Peter, istotko Zog. In sedaj, ko smo spet zmagali z demokracijo, pa smo dali priložnost zvrženemu italijanskemu kralju Emanuelu iti v raj v Egipt in njegovemu sinu Umbertu na Portugalsko. Albanski Zog se tudi še nekje gosti, bivši jugoslovanski knez Pavle se ima dobro, in njegova Olga, nadvojvodica Oto se je nekam potaknil, seveda z dvornim spremstvom — in tako gre ta komedija kot morska kača. Boji pa se ta dvorna procesija "boljševkov". Kajti menda v nobeni revoluciji niso uporniki iztrebili dvorne žlahto bolj temeljito kot "v desetih dneh, ki so pretresli svet". Francija je pometala z dvorno žlahto, Španija je poskušala, v An-

(Konec na 5. strani.)

POJEMANJE AKTIVNOSTI V NAŠIH NASELBINAH NA KULTURNEM POLJU

Dasi je vojne že precej časa konec in so se naši fantje že skoro vsi vrnilji, se aktivnosti med nami na prosvetnem polju vendar niso pespešile toliko kot smo pričakovali. V Chicagu eksistira samo še en pevski zbor. Včasi so bili štiri in vse aktivni. Na dramskem polju je bila pred leti ta naselbina silno delavna. Ampak sedaj je v zastoju. Med prejšnjimi igralci in režiserji ni več volje, da bi delo znova prijeli, a tisti, ki bi še radi nadaljevali, pa imajo težave, ker med mladino ni takih, ki bi znali dovolj dobro slovensko, ali pa ki bi jih dramatika veselila.

Joško Oven pravi v tej številki, da ni pomanjkanju aktivnosti kriva samo naša brezbržnost temveč tudi okolščine, v katerih živimo in se jih je nemogoče osteti. On izvaja, da "ameriški nivo, v katerem živi in se giblje naša mladina, je nekaj, kar je skoro nemogoče prodreti." Navdaha je s prezirom do vsega, kar diši po "starokrajskem", največ ji je za sport in zabave in naškomiselnost je tudi kriva, da je tako kakor je.

Vendar pa se dobe med nami tudi solnčne strani. N. pr. pevski zbor "Zarja" v Clevelandu nam je lahko v vzpodbudo. Letos obhaja tridesetletnico, ki jo bo svečano praznoval s prireditvijo koncerta na Zahvalni dan 28. novembra.

Težko bi bilo na tem prostoru dovolj poudariti, koliko dela je že izvršil ta zbor v svojih 30 letih; in to ne samo na glasbenem polju, kajti pomagal je tudi v dobrodelnih akcijah, v stavkah in delavskih političnih bojih.

Kot vse slične skupine je imela tudi "Zarja" težave med vojno. A po zaslugu požrtvovalnih članov in članic je vzdržala. Včasi gre priznanje za ohranitev take ustanove samo eni osebi, ki si zna zbrati okrog sebe sodelavce in držati moralno zboru pokonci.

Kar se tiče naših tu rojenih fantov in deklet, "Zarja" nima vzroka, da se bi pritoževala. Med njo ima veliko zaslombo in pevci ter pevke so sedaj večinoma iz njenih vrst. Žal, da ni povsod tako.

UMWA in druge unije znova v bojih

Iz statističnih poročil je razvidno, da so se potrebujejo podajile v minulih mesecih — oziroma po vojni nad 30 odstotkov. Mezde pa so šle medtem na vse.

Precej udarca na zvezno vladu je povzročil predsednik unije premogarjev, John L. Lewis, ki je dejal, da s tako vladno kontrolo ne bo šlo. Premogovniška industrija je namreč sedaj "vladna" posest, dokler se z operatorki ne pobotojo. Zahteva včasne mezde in to je storil tik pred volitvami, da je Trumanovim že itak zbeganim "političnem" nadleg. A na drugi strani je resnica, da so premogarji sedaj res zapostavljeni in že ves čas po vojni v marsikateri stavki.

Poleg unije premogarjev zahteva zvezne mezde unije tekmilnih delavcev, pa je teklaški, avtna in mnoge druge unije. Industrialni nemir je velik, vladna politika je negotova in novi kongres pa se bo brkono bavil bolj s protisocialno kakor pa s socialno legislaturo.

slabih razmerah kakor pa delavci v velikih mestih. Zivil sploh dobili niso — razen najslabša — mesec je postal v marsikateri kempu že neznan stvar in gospodinje so se jezile, delavec pa tudi ne more garati ob nezadostni hrani.

Mnogi Lewisovi neprijatelji so sicer zatrjevali, da je planil na dan s svojim manevrom tik pred volitvami zato, da bi pomagal republikanski stranki. V tem je nedvomno precej resnica, od kar se mu je pokojni Roosevelt toliko zameril, da se je vrnil nazaj v rep. stranko.

To seveda za delavstvo ni koristno, ker igranje v roke kapitalističnih strank na eni strani, v boju proti drugi, ne more izboljšati položaja, pač pa ga lahko pos

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Indija Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$8.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$8.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$8.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

4301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Po zvezi narodov zedinjeni narodi
- za Litvinovom Vjačeslav Molotov

Bilo je v palači lige narodov, kjer se je dramatično uveljavil zastopnik Sovjetske zveze Maksim Litvinov in svet svaril, da je nova svetovna vojna na pragu, ako jo vlade vseh miroljubnih dežel vzajemno ne preprečijo. Kajti mir je mogoče le na temelju skupnega programa vseh za skupno varnost.

Litvinovu so ploskali in časnikarski poročevalci so ga hvalili. Litvinov govoril priljivo jezikov, med njimi angleščino, kar mu je bilo v dobro. Ampak njegovi argumenti niso obveljali. Zgodovinarji se ga spominjajo in bodo še dolgo pisali o njemu.

Ravnov tako o romanjih angleških in francoskih diplomatov na Hitlerjevo grajsčino na Bavarskem. O izdajstvu Pariza in Londona nad Čehoslovaško, in o paktu med Berlinom in Moskvo, ter o drugih takih stvareh, ki so vse gnojile tla drugi svetovni vojni.

Sedaj začenjam spet od kraja. Namesto društva narodov imamo združene narode. In namesto prejšnjih državnikov sedaj novi obetajo zgraditi mir za ves svet.

Ampak vzroki, radi kakršnih je liga propadla, so še tu. In razprave, spletke in manevri so v sedanji mednarodni organizaciji sorodne onim po prvi svetovni vojni.

Namesto Litvinova je v sedanji organizaciji združenih narodov glavni predstavnik Sovjetske unije Vjačeslav Molotov. In tudi Zed. države so zastopane v nji. Prejšnjo ligo je naš zvezni senat ignoriral. V sedanji pa skuša imeti glavno besedo.

Minuli teden jo je imel v dneh otvoritev sedanjega zborovanja združenih narodov, v resnici sovjetski minister vnašnjih zadev Molotov. Udaril je naravnost in po svoje, toda v bistvu enako kakor pred leti njegov prednik Maksim Litvinov.

Molotov je predlagal splošno razorožitev, odpravo fašizma v Španiji, iztrebljevanje fašizma povsod drugje, predvsem ostankov nacizma v Nemčiji, udrihal je po imperializmu in sploh poselil v zadeve, ki so anglo-ameriški diplomati najbolj neljube.

Neoziraje se na občitljivost Angležev je zahteval svobodo za Indijo. In pa da naj se angleške in ameriške čete umaknejo iz prijateljskih dežel, to je iz Grčije, Kitajske, Indonezije, Perzije, Egipta in kjer drugje sploh se ne nahajajo. Dalje je zahteval, da naj vladi v Londonu in Washingtonu povesta, kolikšne so njune armade v prijateljskih državah. In tudi, kolikšne so v bivših osiščih deželah. Ob enem je zagotovil, da je tudi njegova vlast pripravljena podati točne številke o svojih posadkah v tujih državah.

Molotovu so potem mnogi ameriški listi očitali, da je pozabil na svoj imperializem, češ, saj si je v resnici le Rusija nagromadila novih teritorijev! Molotov je bil na to pripravljen in enako v Moskvi. Anglia in Zed. države si morda niso prilastile novih dežel, toda vzel si jih je v svoje področje anglo-ameriški kapitalizem ekonomsko in politično.

Zed. države imajo sedaj vojna oporišča vsepravosod. Druge si dele skupno z Anglijo. Molotov je predlagal, da naj se namesto tega raje prieče z razoroževanjem. Takega manevra zborovalci združenih narodov od Sovjetske unije sedaj niso pričakovali. Kajti mar ne čujemo dan za dnem kako da je Rusija oborožena do zobi, kako da njena municipska industrija noč in dan obratuje in kako da ruske armade preplavljajo pretežni del Evrope?

Pa pride Molotov v svetu predlaga odložitev orožja in odpravo kolonialnega ter kapitalističnega imperializma. Oziroma imperializma sploh.

Zastopnik naše delegacije mu je odgovoril, da Zed. države soglašajo s predlogom za razorožitev, ampak ne na način kot se je to vršilo po prvi svetovni vojni. Sličnega mnenja so Angleži. Ampak kar se tiče Indije, kolonij, Grčije, fašizma v Španiji — to so stvari, ki jih je lahko pobijati na zborovanju v New Yorku, ne pa tako lahko dejansko.

Resnica pa je to: dočim se je v anglosaškem tisku doslej Rusijo predstavljalo kot za najbolj imperialistično orientirano silo, za najbolj nedemokratično in najbolj nasilno, je Molotov v svojem nad uro dolgem govoru to taktiko Washingtona in Londona izpodbil ter ju prisilil v defenzivo. Da-lj bo imel več sreče kot jo je v enakih manevrih imel Maksim Litvinov, je drugo vprašanje. V interesu vsega sveta je, da bi Molotove besede in predlogi ne bili zamen.

Privilegij, ki ga naše delavstvo
zelo drago plačuje

Predsednik Ameriške delavske federacije William Green ob vsaki priložnosti poudarja, da njegove unije ne bodo sodelovali v nobeni mednarodni federaciji, v kateri so sovjetske unije zbrane, češ, da niso svobodne, da so le orodje države in sploh kot da so protidelavske.

Nedavno je bila anketa o tem tudi v radiu. Earl Browder, ki je bil izobčen iz urada komunistične stranke, je trdil, da smo tudi delavci v Sovjetski zvezi stavkati. Leo Cherne pa mu je v zvočnik zalučil, da laže. To je napravilo v forumu precej zmede, kajti posluša ga vsak teden milijone ljudi.

Browder je nedvomno pošteno misil in Cherne, ki slovi za ekonomskega veščaka, pa je bil tudi prepričan, da mu je pošteno zabrusil v brk. Ker se v Sovjetski uniji za take ankete v Zed. državah ne zanimajo, ni bržkone nihče niti vedel, da se tu zriva in znova pričkamo, da-lj so delavske unije v USSR svobodne, ali pa le kar tako po imenu dovoljene.

se je blago stekalo? Tja, kamor ni segal urad za določanje cen (OPA)! Tja, kamor bi pa morala segati roka postave! Nesramno se nam je zdelo tisto z nogavicami povezano radijsko oglašanje in čudili smo se drznosti na eni ter slepoti na drugi strani, ali obupavali nismo. Prej ali slej bo naša vzajemnost prodrla! Bo prodrla.

Ni surovini, ni tega, ni onega, in UNRRA! To so vzroki naše začasne stiske! so kričali.

Ali prav kmalu se je iz rastogača vpitja, proti OPA naperjene, slišal še drug vzrok: OPA je vsega krv! Zavrl je povojni razvoj! On drži trg v svojih kleščah! On, on sam je odgovoren za črni trg! Ako bi tegu urada ne bilo, ne bi bilo ni črneg trga! Zato proč ž njim, pa bomo rešeni tudi črneg trga! — Tako so obesili črnomavharski greh hkrati tudi nam, ki smo delo OPA odobravali in podpirali njega težnje. Ta: se je zopet enkrat rešil, ko je kričal: "Tat, tat! Primate tatu..."

No in so skopali grob za "mlilča, ki nam že predolgo zasmraja ameriški standard" — kakor je izrazil na radiu eden od častilcev zlatega teleta — ter ga polagoma pokopal, najprej do gležnjev, nato do kolen, itd. Le pleš se mu še vidi, in še ta leži draž.

Mi? Mi pa nekam osramočeni pobešamo glave, zakaj zmagal je črni trg, zmagal s svojimi cennimi. "Majčeno inflacije ne more škodovati..." Tudi to tolazbo so nam dali. Res ne more škodovati lakomnikom, ki so svoje vreče na široko odprli za tisto nekaj denarja, ki so si ga delavski sloji prigrali med vojno. Pri tem steje tudi psihološka stran. Delavec s praznim žepom se boji zgubiti delo, zato rajši uboga, nego bi tvegal. Kateri pa nima ne dela ne denarja, se pa kaj hitro zadovolji v vsakem delom, za vsako placičo in v skrajnostni potrebi bo celo iztrgal kruh svojemu tovaršu iz rok.

Ne, ne, malo inflacije ne more škodovati — špekulantom!

Tridesetletnica
pevskega zbora
"Zarje"

Cleveland, O. — Ker smo spet dospeli v jesensko sezono koncertov, se v tem oziru tudi pev. zbor Zarja pridno pripravlja za svoj koncert in ob enem bo tudi proslavljal 30-letnico svojega obstoja. To se bo vršilo kot občajno v Zahvalni dan 28. novembra v auditoriju Slov. nar. doma na St. Clairju. Pričetek ob 4:30 popoldne. Za to proslavo si je Zarja pripravila lep program, ki bo gotovo prekašal prejšnje. Podane bodo lepe pesmi, med njimi tudi nekaj novejših pripombe.

Konec vojnje se je bil odmaknil že toliko v ozadje, da se je blagovno in živežno gospodarstvo utegnilo nele preuređiti in preosnovati, ampak je že obratovalo. Nilonske nogavice, ki so jih na radijskih programih odajali za nagrade, niso padale iz nebes. In kjer je bilo nogavice, je bilo še kaj drugega. Le v naše prodajalne ni prihajalo nič. Kam

Bržkone je bil Cherne v pravem, ko je dejal, da stavk v USSR ni, ker po njegovem mnenju so prepovedane. Browder pa se je po svoje trudil dokazati, da niso zabranjene, ampak ker jih ni, pač ni vzroka začne.

Bilo je pametnejše, če se bi Green, Cherne in mi vsi drugi rajške brigali za stavke in težave, ne pa čemu jih v Rusiji ni. N. pr. pri Allis-Chalmers v West Allisu, Wis., je na stavki tisoče delavcev že okrog dve sto dni.

Dve sto dni imaš svobodo piketirati in dve sto dni ti lahko tu pa tam pade policijski količek po glavi.

Dve sto dni si brez plače, v največji draginji. In stavka po meni tudi stroške, ne samo dolžnost pikiranja, udeleževanja se itd.

Delavec se lahko ponaša, da ima pravico stavkati, posebno če nima v tem skušenj in le bere kapitalistične časopise o naši svobodi. Ampak ko res stavka, spozna, da je nad njim sodnik, ki ga preganja, ki izreka prepovedi in določa kazni in stavkar jih mora plačevati. Uvidi tudi, da ima sodnik še posebne privilegije proti odbornikom unije, ki so tirani pred njega znova, češ, da so se vsled trmoglavosti ali kar že pregrešili proti veličanstvu sodstva in morajo biti že zaradi tega prestopka znova tirani pred sodni stol.

Sodnik dalje da mandat šerifu, županu in načelniku policije mobilizirati varnostne organe (tako zvane) za protektiranje tistih, ki se poslužijo pravice delati neglede na stavko.

V stavki pri Allis-Chalmers je bilo v minulih mesecih že nič koliko pretegov. Marsikak delavec, ki je piketiral, je bil pobit na tla do nezavsti. Tudi nekaj stavkokazov je doletela slična usoda. Ampak piketov nihče ne ščiti. Le čemu mr. William Green tega nikdar ne prizna? Saj je že star mož in od AFL je prejel že toliko tisočakov, da bi lahko zanje govoril tudi kaj proti rušilejšem uniju — namreč proti takim, ki so v governorskih, županskih, šerifskih in sodnih službah, ne pa se gnjavil samo z "nesvobodnimi" unijami v "nesvobodni" Rusiji?

Ali ni bilo pametnejše ustvariti v tej deželi tak gospodarski red, in kakršnamen za stavke ne bo več vzrokov? Torej socializacija, v kateri bo vsa produkcija vršena za potrebe ljudstva, ne za privatni profit!

Ko vidiš, kako padajo piketi pod količki policajev in šerifovih deputijev drug za drugim, ne samo danes, ne le včeraj, ampak v stavki, ki trajajo že blizu leta dni, si lahko predstavljaš, da sloboda stavkanja ni nič kaj prida, ako je vsa oblast, kapitalizem, časopisje in sploh vse drugo proti tebi.

Ampak tako je v tej deželi bilo in tako bo, dokler bodo delaveci v borbi le v stavkah, politično pa glasovali za tiste, ki jih potem preganjajo s sodnimi dekretri, s količki in z zakoni.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Komaj je malo potihnil bojni veter pri nas in v Angliji, se je zopet oglasil v preteklem tednu naši starci znanec Winston Churchill ter skušal spraviti bojno razpoloženje napram Rusiji tja kot je bilo po njegovem govoru v Fultonu, Mo. Ali vse njegovo rožljanje s sablo ni moglo poživeti tega. Priznati moramo, da se je v sprošnem mišljenu pri nas v Ameriki precej spremeno. Wallacejev energični nastop je veliko pomagal, da se je saj malo zamašilo usta vojnega razgrajačem, katere je posest atomske bombe — upijanila. Govor predsednika Trumana ob otvoritvi zborovanja združenih narodov v New Yorku ter Stalinov odgovor na njemu stavljenja vprašanja, so tudi veliko pomagali, da se je napast med nami in Rusijo izboljšala.

Molotovi predlogi za takojšnjo razroženje so napravili precej hrupa med zbranimi delegati. V imenu ameriške delegacije mu je odgovoril bivši senator Warren R. Austin. "Mi smo tudi za razroženje, ali sam pod strogo kontrolo, tako da bo nemogoče komu skrivno izdelovati orožje, še posebno atomske sile," je dejal. "Ali Zed. države nečete biti nikdar več v poziciji, kot se je dogodilo leta 1920, ko smo uničili naše bojne brodove in razrožili naše armade, predno so drugi stopili v isto akcijo." Kot izgleda, se bo veliko govorilo o tem silno važnem predmetu. Ali kot vedno v sličnih situacijah, ko je enako temu predlagal v ligi narodov sovjetski zastopnik Maksim Litvinov — se ni storilo ničesar. Upam, da se v tem slučaju motimo.

Pri nas

Sedaj, ko so volitve v kraju, je prav, da pogledamo naše delavske pozicije. V kampanji v zadnjih volitvah sem dostikrat poslušal govor na radiu naših unijiskih voditeljev, še posebno načelnike AFL, kako pridno so agitirali za razne zelo dvomljive in reakcionarne kandidate dveh kapitalističnih strank. Človeku, kateri se zaveda, da se sreča zemlja in da progresivne sile stopajo po vsem svetu na potrje, se zdi zelo, zelo nedelavsko in reakcionarno, da mora največja delavska unija prosjetiti milosti od takih ljudi. Ali dokler bodo voditelji te vrste na krmilu je težko misliti, da iz takih unij izraste močna delavska progresivna politična stranka. Na vendar so danes vsi pogoji za tako stranko.

Stavke, izprtja, protidelavski zakoni, vedno naraščajoča reakcija v obeh zbornicah — zahteva od delavstva zares močno akcijo. Gotovo je, da je velika večina progresivcev in liberalno mislečih delavcev in intelektualcev danes v lejem kruhu demokratske stranke, takozvani Rooseveltovi progresivi. Ali Rooseveltovega duha je danes silno ostalo v demokratski stranki. Prej ko slej bo moraio priti do odločitve.

V reviji New Republic z dne 21. oktobra je bil priobčen "credo" njenega urednika Harryja A. Wallaceja. Uredništvo bo prevezel s 16. decembrom. V uvodnem članku na 1. strani je priobčen njegov načrt in njegova verfa v bodoče delo. Kot vedno — tudi sedaj poln optimizma. Za to revijo pravi: "I want the New Republic to be a window on the future. I want it to be 'must' reading by liberals all on the future. I want it to be so simple that high school students can understand it and so sound that doctors of philosophy respect it. I want it to lead to action, to effective political action in terms of progressive Congressmen elected who will serve the interests of all the people regardless of special pressure groups. Education and sound analysis — yes. But always in terms of action."

Henry Wallace ni revolucionar. Ali če ga pogledamo v luči raznih naših bivših revolucionarnih delavskih voditeljev — stoji za celo glavo nad njimi. Imel bo široko polje med ameriškim ljudstvom.

Stavka v Chalmerjevi tovarni v West Allisu, Wis., katera traže kakih 200 dni, ter kjer kompanija noste nobenega spo

razuma s stavkujočimi delavci, je zadnje dneve postal pravo vojno polje med stavkarji, policijo in kompanijskimi agenti. Naši

PRIPOVEDNI DEL

VASILIJ GROSMAN:

V JARKIH

Nemci so odrinili ob zori. Tankisti so odprli kupole, žvečili jabolka in gledali sonce, ki je vzuhajalo. Nekateri med njimi so nosili kratke hlače in športne srajce s širokimi, kratkimi rokavki, ki niso segali niti do komolcev. Veliki tank-predvodnik se je valil nekoliko spredaj, poveljnik stroja, debeli Nemec z rdečim nizom koral, ki mu je oviral belo, polno roko okoli lekta, je obrnil svoj veliki, močno pegasti obraz proti soncu in zdehal. Izpod čepice mu je silil dolg čop svetlih las. Sedel je na tanku kakor kakšen simbol vojaške samovšečnosti, kakor bog nepravične vojne. Njegov tank se je že odmaknil nič manj ko šest kilometrov od Marčihine Bude, a želesni rep kolone še vedno ni stopil na cesto, marveč je samo bobnel in se počasi valjal po vaškem trgu.

Hirokakor roj brzih ščuk, če zaide med težke karpe, so drčali motociklisti mimo in prehiteli tanke, s tem, da so se jim izogibali, niso zmanjševali hitrosti, zato pa so na neravnih cesti dobivali nenehne sunke. Temnozelene košare so bingljale in se tresle, kakor bi se hoteli odtrgati od motociklista. Ko so dohiteli čelnih tankov, so sključeni, suhljati, temnopoliti, od sonca zagoreli motociklisti, ne da bi obrnili glave, pozdravljeni z roko in se nastisnili h krmilu. Debeluhar jim je odgovarjal z lahnim gibom svoje polne roke. Odred motociklistov je zdrial naprej in dvigal za sabo velike in beloprogaste repe prahu. Komaj vzdolj sonce je dajalo temu prahu rumeno barvo, vedno več se ga je razprostiralo nad cesto in čelnih tankov je s svojim brenčanjem vstopal v oblak prahu. Po nebu so s tankom živigom leteli "Messerschmitt 10 q". Njih trupi so se zibali zdaj na levo zdaj na desno, se zaganjali kvišku in se spet naglo spuščali, prehitijoč kdaj pa kdaj črto tankove kolone, potlej so se urno zasukali nazaj in delali pri tem ostre viraže. Njihovo žvižganje je bilo tako predirljivo, da ga ni moglo previpiti niti močno krujeljene tankov. Messerschmitti so se spuščali nad slehernimi gozdovi, vsakim jarkom in stikali nad njivami nepožete pšenice. Izza tankov so sopihali po cesti veliki črni kamioni na treh oseh in z motorizirano pehoto. Vojaki so sedeli na povzdignjenih klopeh, z zakriviljenimi čepicami in s črnimi avtomati v rokah. Njihovi avtomobili so se pomikali v tako gostih oblakih prahu, da ni moglo skozeni posiniti niti močno poletno sonce. Prah se je kakor širok in dolg oblak vil nad poljem in nad hostami, drevje je kar tonilo v gosto meglečasto temo; zdelo se je, da gorí zemlja v sajametem suhem dimu.

Na polju, deset metrov od va-

kočino, s platnenimi torbicami za ročne bombe ob bedrih. Naj jim odstopijo sedeže v zelenih vagonih, naj si na potovanju dele svoj čaj...

Z leve strani se širok protitankovski jarek, podprt z debele bruni, razteza od močvirne majhne reke vse do ceste, s desne se širi gozd.

Rodimcev, Ignalijev, moskovski komsomolec Sedov stoji v zemlji in opazujejo cesto. Njih Jane so si povsem blizu. Desno od njih, onkraj ceste, stojita narodnik Žuveljev in mlajši politruk Jeretin, poveljnik čete protstoljevcov za uničevanje tankov. Za njunim hrbtom je dvoje mitraljeških gnez—Glagoljevjevo in Kardahinovo. Če človek dobro pogleda, tedaj vidi mitraljeze, ki kukajo iz temne pečine izmed lesa in zemlje in so vse naperjene na cesto, dalje za njimi pa topničarske opazovalce, ki preže med velikimi, v zemljo zakopanimi hrastovimi vejami.

FRANK BARBIČ POROČA

Cleveland, Ohio. — V nedeljo 10. novembra 1946 bo društvo "V boj" praznovalo štiridesetletnico ustanove v Slovenskem delavskem domu, 15335 Waterloo road, Cleveland 10, O. Jože Kunčič, ki zdaj stanuje na 15610 Waterloo cesti, je prišel v letu 1906, nekaj mesecov prej iz Lorraine, Ohio, ker je bil tam med ustanovitelji društva št. 17 S. N. P. J. Delal je v New York Central železniški tovarni in tam začel nagovarjati rojake, naj bi ustanovili tudi društvo v takratnem Collinwoodu, ki je bilo predmetje Clevelandu in leta 1914 anektirano pod upravo mestna Cleveland.

Stali so v zemlji do prsi in pred njimi je ležalo pusto polje, pusta cesta... In ne bo minilo dva set minut in brzi tanki, vsak po dva tisoč pudov teže bodo zaškrigli pred njimi, vse zaviti v oblak prahu. "Prihajojo," bo vzkliknil vodnik, "prihajo, fantje pazite!"

Zgodilo se je, da se je zbral deset rojakov, in sicer: Prusnik Ivan, Dežman Ivan, Blumel Dominik, Knafej Ivan, Prusnik Jože, Knafej Franc, Starman Alojz, Volk Jožef, Pretnar Ivan Porenta Ivan. Na čarterju je podpisani John Stonič kot glavni predsednik, in Frank Klobučar, glavni tajnik. Dva sta še tukaj, ali pri drugih društih, in to sta John Prusnik in Louis Starman, ki sta povabljeni, da se udeležita proslave 40-letnice.

Jože Kunčič ni prav zdrav in ne vemo bo-li posetil zavaro ali ne. Vendar gre njemu veliko zasluge, da se je pričelo gibanje za ustanovitev društva št. 53, ki je imelo kakor večina novo ustanovljenih društev SNPJ poteskočno v začetku. On je bil že v organizaciji železničarjev v starejši domovini, ki so takrat pripravili k socialdemokratični politični stranki. Za njim najbolj aktivni takrat je bil Dominik Blumen. Ti so pozneje tudi sodelovali izmed nekaterih v socialističnih klubih.

Jože Kunčič še tudi sedaj redno podpira Proletarca in Držinski koledar. Tudi društvo št. 53 je včlanjeno pri Prosvetni matici in daje oglase v Koledar. To društvo ni zastonj dobito ime "V boj", ker je bilo že v marsikaterem boju, da sedaj njegova zastava visi preluknjana kakor da je bil boj s puškami, vendor so bili to delavko zavedni boji. Torej sta vabljeni vse rojaki iz Clevelandu in okolice, da posetite to 40-letno proslavo drušstva. Na sporednu bo petje, godba, govori, predvajanje slik in druge točke. Po programu bo ples v obeh dvoranah. Spodaj Pajk trio in zgoraj Frank Barbic ml. in John Zalokar orkester. Pričetek programa bo točno ob štirih popoldan.

Dopisnik je obiskal v oktobru zapadno Penno, namreč naselbine Library, Coverdale, Washington, in ker je bilo zborovanje Prosvetne matice v federacijskih društvev SNPJ v Bridgewateru, sem posetil tudi tam obo zborovanja. Večina zastopnikov je bila tudi na 13. redni konvenciji, ali pa staro poznani obrazzi. Izgleda, da je John Terčelj še vedno aktiven. Tajnik obeh zborovanj je bil Jacob Ambrožič. Predsednik Kvartich je bil zbo-

KLAVNE ZIVINE še ni bilo nikoli toliko kakor sedaj. A vendar je skozi skoro pet tednov ni bilo na trgu, ker je zvezna vlada skušala vztrajati s kontrolo nad cenami mesnin. Pa ni šlo, ker je Truman premao odločen in tako gazimo novi depresiji naproti.

lel in tako je sejo vodil podpred-

sednik Avguštin iz Imperiala. Navzoč je bil Mike Pleše, Anton Cipčič, ki je blagajnik, prvič da sem spoznal Rožanca in pa Progarja, ki me je predlagal za glavnega tajnika na konvenciji, "ki pa nisem maral zamenjati za mojo službo pouličnega operatorja", da bi se selli v Chicago na moja stara leta. Če bi me bil on predlagal za urednika, bi bil mogoče sprejet, ker mi Slovenci v resnici potrebujemo nestranskih urednikov, ker sedanjih so brez izjemne strankskih, če ne piše dopis po njihovih notah, "matraš se z njim", pa ti ga enostavno vržejo v koš.

Na seji popoldan pri Prosvetni matici se je nabrala precejšnja vso v prid Proletarca, kakor je bilo razvidno iz kolekcije. Navzoča je bila Mary Prasnikar iz

Harwicka in Jennie Jerala iz Mon Runa. Oba sta bili delegatini na 13. redni konvenciji S. N. P. J. v Evelethu, Minn. Ku-

harice so nam pripravile okusno kosilo in Koklich iz Strabana mi

je kupil kar cel kvart mleka, da bi se opil! Čudno se mi je zdelo, da imajo tam kar dva hriba in na vsakem hribu dvorano, kakor pri nas v Collinwoodu, ki so se pregovarjali, na kateri strani železnice naj bo cerkev. Ker so jo postavili na južni, so bili oni na severni tako jezni, da sedaj nismo cerkev, in smo postali izgubljeni brezverski narod. No, pa Bog nam bo že odpustil, in sv. Peter odpril vrata na zadnjo uro! Upam, da bo John Kvartich kmalu zdrav. Zahvaljujem se za uljudnost vsem.

Frank Barbic.

Prispevki v sklad otroške bolnišnice

SEZNAM STEVILO 11.

Gotovina v skladu dne 31. avgusta 1946 \$100,621.41.

Sprejeti v dobi od 1. do 30. septembra 1946:

CALIFORNIA:

Podružnica št. 67 SANS, Los Angeles: Pevsko dramatično društvo "Zarja" \$50; Jacob Stonich \$25; Blaž Mezori \$20; Joseph Vesel \$10; po \$5; Frank Matjažič in Frank Novak, podružnica št. 67 SANS \$4.50. Založeno na objubljeni prispevki \$5.50, skupaj poslano po Fr. Novaku \$125. — Blaž in Mary Mezori, Red Lodge \$25.

NEW YORK:

Pomožni odbor in SANSove podružnice, Brooklyn: Slovenska izdruževanje Washington \$60; Rudolf Kriz \$6, Anna P. Krasna \$5. Mr. in Mrs. A. Krasna \$5; nabiralka Anna P. Krasna, poslal Jacob Cerar \$76. — Leo Mosse (poslal Jacob Cerar, Brooklyn) \$26; Martin Urbank, Gowanda \$10.

COLORADO:

Jacob Skerlj, Englewood \$10; Anna Pachak, Pueblo \$25; Miss Ann Pachak, Pueblo \$10.

ILLINOIS:

Podružnica št. 25 SANS, Chicago: Frank in Paula Lusbey \$25; po \$10: Minka Constantine in Valentin ter Mary Kurent, Gust Moline in žena \$5; en dar \$1, skupaj \$51.

— Po \$10: Helen in Edward Arko, (Cicer), John in Frances Hribar Peter in Apolonia Lusi; po \$5: Vinka in Mary Dolson, Marie Vesel, Louis Meseč Mrs. John Korun in K. Ladstatter, dve osebi po \$3 in per \$2, skupaj \$71. Nabiralka Agnes Bohinc, skupaj poslano \$122. — Dr. Rudolph P. Zaležel (za SANS \$25) Chicago \$110; Jack in Mary Hertz, Chicago \$10; Frances Novak (Pullman), Chicago \$10; John Borse, \$3; Joseph Judith \$10; Ernest Krusich \$10; Louis Beniger, \$5, vse iz Chicago; pevski zbor Franco Prešeren, Chicago (dodatno k prešnjemu prispevku od piknika \$117.80) \$3.00.

Hans Rieken, Chicago \$1.

MICHIGAN:

Podružnica št. 1 SANS, Detroit: Herman in Gilbert Forbes \$50; John in Mary Sain \$10; po \$7: Rudy Grum in John Vihtelic ml.; po \$5: Ignac in Ana Travnik, Frank Truden, Andrew in Mary Pregel ter Louis Srebernak; za brošurice "FLUR 60c. Skupaj \$94.60.

John Okoren, Harrietta \$5.

MINNESOTA:

Podružnica št. 23 SZZ, Ely, \$100; R. M. Krebs, Crosby \$5; podružnica št. 6 SANS, Ely: Louis Prijatelj (Baroč) \$25; Frank Lamberg \$5, iz podružnične blagajne

\$106.68 (za SANS \$40); skupaj za bolnično \$126.68.

MONTANA:

Martin Lipošek, Jardine \$10; Jakob in Katrina Bluit, Mill Iron \$20; klub "Slovenski veseli bratje" Red Lodge \$25.

OHIO:

Društvo št. 626 SNPJ, Barberston \$10; podružnica št. 33 SANS, Bridgeport: Ivana Rebol \$5; Joe Subec \$5, poslal tajnik J. Vitez \$10. — Podružnica št. 51 SANS, Barberton: Dramatično društvo "Slovenija" \$100; Mladinski pevski zbor "Slavčki" \$87.32, preostala blagajna razpuščene slov. mlinarne godbe (iz leta 1923) \$64; društvo \$111 KSKJ \$50; društvo "Domovina" (državni prostor) \$28; po \$25; društvo št. 44 ABZ: zabavni klub "Kras"; Anton Okolish in družina; Nick Nichola in žena; Joe Sustar in žena; Rudolf Knauš in žena; \$20; Anton Pečnik in žena; Stanley Petrich in žena. Po \$15.00: Pevsko društvo "Javornik" ter Frank Platner in žena. Po \$10: Lovrenc Franks, John Podlipcev in žena, George Porok in žena, John Drobnič in žena (Wadsworth). Mike Skraba, Leo Bregar, John Zupec in žena (Clinton Rd.). John Mohar in žena, John Vadnal in žena, društvo št. 73 SNPJ, Frank Smuk, Louis Arko in žena, Joseph Gabrovšek in žena, Anton Jakich in žena, Frank Steiner in žena, Joseph Segen in žena, John Skraba in žena, Frank Likovich st. in žena, John Stražišar in žena, Frank Smrlj in žena, rusko podporno društvo I. O. W., in društvo št. 28 SDZ. — Frank Krantz \$7; Alois Oepek \$6; po \$5: Luka Može in žena, Mirko Cindrich, Anton Zele, John Slanovec, Vincent H. Lauter, Jim Brayton, podruž. št. 6 SZZ, Frank Platner ml., John Meglich, Anton Gradišer, (29th St.), Frank Spetich in žena, Emily Beg, Stanley Kalčič in žena, Jernej Penko in žena, Jennie Skerl, Joe Rogelj in žena, Joseph Usnik, Andrew Zalar st., Joe Smuk, John Klančar, Louis Obreza, Ignac Pavlovič.

MINSK:

Podružnica št. 1 SANS, Minsk:

George Lautar, Joseph Krizay, Joseph Valenčič, Louis Skubic, Edward Simmons, John Opeka, John Garber, Anton Godeš, Mary Gođaš, Adolph Arko, John Belčič, Mary Fidel, Matt Mochnik, Andrew Bomback, Henry Muren, George Zagari, Joseph Bečaj, Matt Platnar, John Grbec (Clinton), John Shega, Joe Janesh, Simon Stremlan in John Prijatelj; John Drobnič \$4; sedem oseb po \$3, ena \$2.35, petdeset pet po \$2, ena \$1.50, dvainadeset pet po \$1, ena \$0.75, osem po 50c in 8c (za SANS \$40). Poslale Frances Smrdel, tajnica in Jennie Okolish, blagajničarka podr. še 51 SANS, skupno \$1.218.

PROLETAREC:

George Lautar, Joseph Krizay, Joseph Valenčič, Louis Skubic, Edward Simmons, John Opeka, John Garber, Anton Godeš, Mary Gođaš, Adolph Arko, John Belčič, Mary Fidel, Matt Mochnik, Andrew Bomback, Henry Muren, George Zagari, Joseph Bečaj, Matt Platnar, John Grbec (Clinton), John Shega, Joe Janesh, Simon Stremlan in John Prijatelj; John Drobnič \$4; sedem oseb po \$3, ena \$2.35, petdeset pet po \$2, ena \$1.50, dvainadeset pet po \$1, ena \$0.75, osem po 50c in 8c (za SANS \$40). Poslale Frances Smrdel, tajnica in Jennie Okolish, blagajničarka podr. še 51 SANS, skupno \$1.218.

PROLETAREC:

George Lautar, Joseph Krizay, Joseph Valenčič, Louis Skubic, Edward Simmons, John Opeka, John Garber, Anton Godeš, Mary Gođaš, Adolph Arko, John Belčič, Mary Fidel, Matt Mochnik, Andrew Bomback, Henry Muren, George Zagari, Joseph Bečaj, Matt Platnar, John Grbec (Clinton), John Shega, Joe Janesh, Simon Stremlan in John Prijatelj; John Drobnič \$4; sedem oseb po \$3, ena \$2.35, petdeset pet po \$2, ena \$1.50, dvainadeset pet po \$1, ena \$0.75, osem po 50c in 8c (za SANS \$40). Poslale Frances Smrdel, tajnica in Jennie Okolish, blagajničarka podr. še 51 SANS, skupno \$1.218.

PROLETAREC:

George Lautar, Joseph Krizay, Joseph Valenčič, Louis Skubic, Edward Simmons, John Opeka, John Garber, Anton Godeš, Mary Gođaš, Adolph Arko, John Belčič, Mary Fidel, Matt Mochnik, Andrew Bomback, Henry Muren, George Zagari, Joseph Bečaj, Matt Platnar, John Grbec (Clinton), John Shega, Joe Janesh, Simon Stremlan in John Prijatelj; John Drobnič \$4; sedem oseb po \$3, ena \$2.35, petdeset pet po \$2, ena \$1.50, dvainadeset pet po \$1, ena \$0.75, osem po 50c in 8c (za SANS \$40). Poslale Frances Smrdel, tajnica in Jennie Okolish, blagajničarka podr. še 51 SANS, skupno \$1.218.

PROLETAREC:

George Lautar, Joseph Krizay, Joseph Valenčič, Louis Skubic, Edward Simmons, John Opeka, John Garber, Anton Godeš, Mary Gođaš, Adolph Arko, John Belčič, Mary Fidel, Matt Mochnik, Andrew Bomback, Henry Muren, George Zagari, Joseph Bečaj, Matt Platnar, John Grbec (Clinton), John Shega, Joe Janesh,

Vojška obnovljene Poljske

Od trenutka izdajalskega Hitlerjevskega napada septembra 1939 pa do same končne zmage poljsko ljudstvo niti za trenutek odložilo orožja, ni prenehal neusmiljene borbe na življenje in smrt z nemškim napadalcem.

V domovini se je ta borba razvijala konspirativno v vrstah podtalnih organizacij in borbenih partizanskih odredih v gozdovih.

V emigraciji se je začelo skoraj neposredno po semtemberškem porazu formiranje rednih poljskih vojaških edic, ki so daleč od domovine z ramo ob ramu z začevnikiškimi armadami branile svobodo in čast Poljske. Sredi francoskih vinogradov in nad meglemim La Manchom, na norveških skalah in afriškem pescu, v borbi za London, v bitkah pri Narviku in Tobruku so poljski vojak, letalec in mornar ovenčali s slavo belo-rdečo zastavo. Poljska vojska, ki se je formirala v Franciji in Angliji, a ni bila številčno močna in možnost njene okrepitev je bila še tem bolj omejena, ker poljska emigracija na zahodu ni bila številna.

Sovjetska zveza je bila najmočnejše zbirališče poljske emigracije. Vojni vihar je vrgel po raznih potih milijone Poljakov na prostranstva ZSSR, in sicer delavce, kmete in delovno intligenco. Na področju ZSSR je bilo veliko število vojakov in oficirjev prejšnje poljske vojske, borcev iz septembarske vojne. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je bilo številno glede na izredno dober element v vojaškem pogledu. Glede na to je bilo mogoče računati na ustvaritev močnejše poljske oborožene sile v tujini.

Sovjetska zveza je bila najmočnejše zbirališče poljske emigracije. Vojni vihar je vrgel po raznih potih milijone Poljakov na prostranstva ZSSR, in sicer delavce, kmete in delovno intligenco. Na področju ZSSR je bilo veliko število vojakov in oficirjev prejšnje poljske vojske, borcev iz septembarske vojne. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je bilo številno glede na izredno dober element v vojaškem pogledu. Glede na to je bilo mogoče računati na ustvaritev močnejše poljske oborožene sile v tujini.

Zvezna poljskih patriotov se je obrnila predvsem na sovjetsko vlado s prošnjem in podporo pri ustanovitvi nove poljske oborožene formacije, ki bi ob strani Rdeče armade stopila v borbo za osvoboditev domovine.

Sovjetska vlada je ponovno dokazala svojo naklonjenost do poljskega naroda. Kljub bridnjaku izkušnjam z Andersovim armado so sovjetske oblasti dale svoj pristanek na formiranje poljske divizije in ji obljujile vso mogočo pomoč.

To je pravilno presodil pokojni general Vladimir Sikorski. Čim so bili z vstopom ZSSR v vojno ustvarjeni za to potrebni pogoji, je general Sikorski predlagal Sovjetski vladi ustanovitev poljske armade iz vrst Poljakov, ki so bili razkropljeni po ozemlju sovjetskih republik; poljska armada naj bi sodelovala z Rdečo armado na vzhodni fronti v borbi proti skupnemu sovjetsku — Nemcem.

Sovjetska vlada ni le pristala na ta predlog, temveč je vladni Sikorski ponudila tudi posojilo v znesku 300 milijonov rublov za ustanovitev armade. Poljski oddelki so bili sestavljeni po opremi z borbenimi oddelki Rdeče armade. Središčna formacija so bila na prošnjo poljskih oblastev premeščena v južne predele ZSSR, kjer so bili ugodnejši podnebni pogoji. Skratka, sovjetska oblastva so storila vse, da bi nudila poljski armadi čim boljše pogoje.

Toda že v začetku so se pojave v poveljstvu armade na čelu z generalom Vladislavom Andersom duhu poljsko-sovjetskega zaveznika in življenskim interesom poljskega naroda nasprotne tendence. Reakcionarni oficirji, ki so zavzeli vsa vodilna mesta, se besno, s pomočjo starejših predseptembarskih metod preganjali sheherni pojavi demokratičnega duha v vrstah vojske.

Niso mislili na to, da bi se borili proti Nemcem skupaj z Rdečo armado. Zanje je bila Sovjetska zveza smrtni sovražnik, a ne zavezničnik. Celo vohunili so na ozemlju zavezniške sovjetske države.

napadu Nemčije na Poljsko, je divizija odšla na fronto.

12. in 13. oktobra je I. divizija doživelja svoj vojni krst pri vasi Lenino v okolici Smolenska. Nemci so zvedeli, da imajo pred seboj Poljake ter so zato privlekli vse razpoložljive sile. Mnogo jih je bilo na tem, da bi uničili to edino poljsko formacijo na vzhodni fronti, ne le iz strateških razlogov, temveč tudi zaradi političnega prestidžja. Z ostalih odsekov fronte so pritegnili proti poljski diviziji močne letalske sile, topništvo, šestcevne topove itd.

Med dvodnevнимi borbami so napravila nemška letala 1200 naletov na odsek I. divizije, da bi preprečili prodiranje poljskih vojakov.

Vendar so poljski oddelki kljub izredno besemu sovražnemu odporu zlomili nemško obrambo, prešli reko Morejo z njenimi močvirnimi rokavki, zavrnili nemške protinapade in utrdili na zavzetih položajih.

Vojaki in oficirji I. divizije so ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski oddelki, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih deželah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih deželah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih deželah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

ostalo še več tisoč poljskih beguncov, med katerimi so bili mnogi sposobni nositi orožje. Poljsko prebivalstvo v Sovjetski zvezi je čutilo bolečo sramotno odločitev, da umakne poljski vojakov ter jih odsodil na dolgo tavanje in trpljenje v tujini.

V sovjetskih dežalah pa je

Iz SANsovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

ZAKLJUČNI APEL

Pred nekaj tedni je bila v tej koloni izrečena želja, da bi bila postavljena kvota \$150,000 za sklad otroške bolnice v Sloveniji dosežena do konca septembra. To je bila seveda le pobožna želja, ki bi se najbrž izpolnila, če ne bi nekatere naše podružnice in sodelujoča društva odlašala z uveljavljenjem bolj sistematičnega nabiranja prispevkov do oktobra in novembra ter ako bi se ne zanašala, da bo kvota brez kakršega posebnega truda od njihove strani avtomatično dosežena.

Toda 31. oktobra je se manjkovalo dobitih \$6,000 in podvzeti je treba nadaljnje korake, da kampanjo vsaj meseca novembra uspešno zaključimo. Podružnice in društva, ki vodijo nabiralne akcije, niso pospešijo svoje delo in nabranlo vsoto čim prej odpošljeno v SANsuv urad. Istočasno apeliramo na društva in posameznike, ki so zaradi enega ali drugega vzroka odlašali poslati svoj prispevek, da se odzovejo predno bo kampanja zaključena.

Poleg te humanitarne akcije, da slovenski Amerikanci pomagajo zgraditi v Sloveniji bolnico za slovensko mladino, ima Slovenski ameriški narodni svet še druge naloge, katere še niso popolnoma izpolnjene. Naša politična akcija v korist Slovenije in Jugoslavije je danes bolj potrebna kot katerikoli drugi čas v dokončni borbi za uresničenje zgodovinskih teženj slovenskega in jugoslovenskih ljudstev. Medtem, ko si bodo narodi Jugoslavije sami uredili notranjost svoje hiše brez zunanjega vmešavanja, rabijo zunanjega pomoč za zgraditev prijateljskih odnosa, jev z drugimi državami, posebno z zapadnimi demokracijami, s katerimi je skoraj prišlo do odprtega sporja, ker se predstavniki jugoslovenskih narodov ne marajo odpovedati svojih upravičenih zahtev in pravice in dopustiti, da bi bila dežela v njeni ljudstvu ponovno podvrženi izkoriscanju. Ni mi treba poudarjati, da zapadne velesile ne soglašajo s preureditvijo, kakršno si je izbral jugoslovensko ljudstvo. Preprečiti jo hočejo za vsako ceno in za doseg tega se vodi proti Jugoslaviji načrtna sovražna kampanja, katere namen je ustvariti antipatično javno mnenje o Jugoslaviji in njenim voditeljem. Ta kampanja je naperjena proti vsem narodom, ki spadajo pod takozvano "sovjetsko 'sfero", posebno pa so na pikl vsi slovenski narodi, in uspele je že v toliko, da daje moralno oporo vsem diplomaticnim prestopkom proti Jugoslaviji in njenim bratskim državam. Ti postopki, ki so jih ameriški vladni zastopniki zavajalno predstavljali javnosti kot izvajanje "principov demokracije", so se že na mirovni konferenci izkazali za "politiko sile", "ekonomski imperializem" in "dolarsko demokracijo". Slovenske države, ki so se zedinile za nasprotovanje taki politiki in proti neupravičenim zaključkom konference, so že občutile

"Bratje ljudje, ki dihate še zrak, ne imejte srce zakrnjenih za nas, saj če se smili tam tak siromak. Bog se tem rajši bo ozri na vas."

(O. Župančič.)

Mirko G. Kuhel, tajnik.

Stanje bolnišnic v Sloveniji

Dnevnik "Slovenski poročalec" je o stanju bolnišnic v Sloveniji poročal letos sledede:

"V prejšnji Jugoslaviji so poševali premalo pozornosti ugdenemu razvoju zdravstvenega stanja ljudstva. Maloštevilne bolnišnice so bile prenaratpane z bolniki, tako da so bili ponekod prisiljeni uporabiti eno bolniško posteljo za dva ali več bolnikov. Stanje slovenskih bolnišnic se je po osvoboditvi popravilo in je danes na razpolago že več bolniških postelj kakor leta 1941. Ena najvažnejših nalog ljudske oblasti je, da odločno začne građiti bolnišnice, ki bodo ustreza potrebam današnjega časa.

Slovenija ima 9 državnih in 3 bolniške Bratovske skladnice s 4177 bolniškimi posteljami. V ljubljanskem okrožju, kjer je stanje najbolje, je ena bolniška postelja na 218 prebivalcev. Njajslabše stanje je v novomeškem okrožju, kjer je ena postelja na 473 prebivalcev. Zalostno dejstvo o zdravstvenem stanju v novomeškem okrožju nalaga ljudski oblasti posebne dolžnosti za pospešeno ureditev bolniške službe. V Sloveniji je povprečno na 280 prebivalcev ena bolniška postelja."

Bilo je torej kako dobro, da so

se ameriški Slovenci odločili pomagati v pospešenju bolniških zavodov v Sloveniji. V glavnem v tem slučaju seveda za ustanovitev moderne otroške bolnice. Minimalna kvota ni še napolnjena, dasi bje lahko bila, če se bi vsi ameriški Slovenci saj neko-

liko več potrudili. Ako bi pa vse posegli v akcijo, bi bila kvota že davno dosežena.

Vzliec temu, Slovenija se na svojih lastnih nogah trudi izboljšati svoje bolnišnice in je v tem oziur po vojni doseglia že veliko uspehe.

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani.)

glij so napadli tron — toda nikjer toliko temeljito, da bi ga do kraja zdobili.

Cemu demokracija dopušča, da se kopije še zmerom več izločijo do viječjanov v izobilju, v razkošju in intrigirajo proti ljudem, katere izkorisčajo? To se bi moralno nehati. Ampak že pod pokojnim Rooseveltom je bilo tako, da smo sprejemali kralje in kraljice veličastnejše kot pa bi kogarkoli drugega, ki se je boril za odpravo sistema kakršen je.

Italija gladuje.... Cemu najneno ljudstvo potem takem vzdržuje dvor, ki ga noče? Marzano, zato, no — saj razume, mi nismo za nasilja... ampak Umberto je bil...

Giacomo Matteotti je bil ena izmed žrtev italijanskega kralja ter dučeja. Umoril ga je dal kajpada duče, a ljudje, ki so verjeli v savojsko dinastijo, so od kralja pričakovali, da bo kaj storil proti tistem zločinu. Pa se (kralj) ni zganil. In sedaj se pripravljajo obesiti še kakape pol ducata tistih, ki so sodelovali pri usmrtitvi Matteottija.

Bogdan Radica je dobil radi svoje knjige proti novi Jugoslaviji precej publicete. Bil je v službi informacijskega biroja že pri kraljevi vladi, potem nadaljeval pri sedanji, a je spoznal pa KSKJ. Ampak ker je bilo nekaj teh ljudi izvoljenih v odbor, to pomeni, da se konvencija v tem oziur vseeno ni ozirala na mnenje gl. tajnika vzliz sprejetim izjavam, ki jih je urinila mašina.

Franz von Papen, ki je bil na obravnavi v Nuerenbergu oproščen, ima sedaj opraviti z Nemci, češ, ako so te spustili zavezniški sodniki brez kazni, mi te ne bomo! Naravno, ni ga človeka, ki ne bi vedel, da je von Papen delat za Hitlerja. V Nemčiji so sedaj posebna sodišča, ki imajo nalogo iztrebljati nacije iz javnih uradov in izrekati kazni nad onimi, ki so spoznani za nacijačke zločince. Ampak von Papen je nedavno dejal, da so tudi vti ti sodniki niti drugega kakor bivši nacija. Tega mnenja so tudi mnogi ameriški poročevalci. Nacizem je bil pač premočno ukoreninjen, da se bi ga moglo sedaj kar tako zlahka iztrebiti sodišči in z zavezniškimi dekreti. To je pokazala tudi zavezniška obravnavna v Nuerenbergu, ki je kaznovala le kak ducatnajev, druge pa oprostila.

Zed. države se zelo zanimajo tudi za Dardanele in Donavo. V Moskvi namigujejo, da ameriški imperializem stremi vzeti vlad nad svetom in v ta namen zahteva pod svoje okrilje vse plavbne reke izven Zed. držav, vsa morja, ugrabljeni japonska otočja, japonske baze, Greenland in Island, Kitajsko itd. In naravno, naša zasedbena oblast tudi v Trstu ni zato, ker bi ji bilo le za štiri (sedaj že pozabljene) Rooseveltove svobodščine.

Turčija se sovjetskim zahtevam glede kontrole nad ožino iz Črнega morja v Sredozemsko morje upira. A se ne bi, ako je ne bi mi in Anglija dajali opore. Rusija pa se spominja turške "nevtralnosti" med vojno in si take od nje nikdar več ne želi.

Srbski vefjaki v Ameriki so v minuli volilni kampanji delali vti, kot da so povedli svoje ljudstvo iz demokratske v republikansko stranko. Ampak ker je Srbov tu malo — in pri "političnih" pa stejejo le glasovi, se jim poteka ni posebno posrečila. Pomagal jim je posebno McCormick in Hearstov tisk, in pa manjši listi, kot je npr. newyorski New Leader. Toda moč čar-

lordov. Morda se nekoga dne do godi tak pa preiskava tudi v Zed. državah, kjer okrog šest družin kontrolira vse novinske agencije in z nekaj izjemami vse veliko časopise. Ta monopol pa zagovarja pod masko borbe za svobodo tiska. Seveda, svoboda naj velja le kot si jo oni predstavljajo — to je, saj so ranje.

ANNSOV tajnik Mirko G. Kuhel poroča v tej številki o kampanji za otroško bolnico v Sloveniji. Namenili smo se zbrati v ta namen vsoto \$150,000 in bila bi že lahko skupaj — ampak "lahko" le — če bi pristopili zraven šestisti, ki bi tudi LAHKO pomagali.

Bogdan Radica je dobil radi svoje knjige proti novi Jugoslaviji precej publicete. Bil je v službi informacijskega biroja že pri kraljevi vladi, potem nadaljeval pri sedanji, a je spoznal pa KSKJ. Ampak ker je bilo nekaj teh ljudi izvoljenih v odbor, to pomeni, da se konvencija v tem oziur vseeno ni ozirala na mnenje gl. tajnika vzliz sprejetim izjavam, ki jih je urinila mašina.

Franz von Papen, ki je bil na obravnavi v Nuerenbergu oproščen, ima sedaj opraviti z Nemci, češ, ako so te spustili zavezniški sodniki brez kazni, mi te ne bomo! Naravno, ni ga človeka, ki ne bi vedel, da je von Papen delat za Hitlerja. V Nemčiji so sedaj posebna sodišča, ki imajo nalogo iztrebljati nacije iz javnih uradov in izrekati kazni nad onimi, ki so spoznani za nacijačke zločince. Ampak von Papen je nedavno dejal, da so tudi vti ti sodniki niti drugega kakor bivši nacija. Tega mnenja so tudi mnogi ameriški poročevalci. Nacizem je bil pač premočno ukoreninjen, da se bi ga moglo sedaj kar tako zlahka iztrebiti sodišči in z zavezniškimi dekreti. To je pokazala tudi zavezniška obravnavna v Nuerenbergu, ki je kaznovala le kak ducatnajev, druge pa oprostila.

Volitve v Bolgariji 27. oktobra niso izpadle tako kot bi radi v Washingtonu in Londonu, toda so bile res volitve in svobodno, demokratično izvršene. Zmagala je domovinska fronta, v kateri so vodilni faktor komunisti, a združeno z njimi so tudi razne druge skupine. S tem je Bolgarija definitivno v takozvani sovjetski sferi. Ameriška in angleška vlada bolgarske vladne še nista priznali.

Tekma velesil za kontroliranje malih držav

(Nadaljevanje s 1. strani.)

jo, ki je sedaj na Pacifičnem morju zajeta od nas skoro še bolj kakor pa je bila prej od Japonske.

V ameriški vladni gledi baz na Pacifiku ni bilo soglasja. Vojni in mornarični department sta hotela, da jih proglašimo za polnoma ameriško svojino. State department je ugovarjal, češ, to bi nam napravilo nasprostva in sumničenja v naše namene. Rajše dajmo vse te otoške trdnjave pod upravo združenih narodov. A zmagala je militaristična klika, ker računa, da bo treba enkrat le v spoprijem z Rusijo, pa nam bodo te pomorske baze zelo prav prišle.

Tudi male dežele so "baze"

Governik v radiu Moskva je koncem oktobra svaril male dežele, da naj bodo oprezone, kajti namen zapadnih sil je, da jih uprežejo v svoj militaristično-imperialističnih voz. Komentar V. Linetski je dejal, da ako se pravočasno ne osvoje, ne bodo drugega kot politične in ekonomske podložnice Zed. držav in Anglije. Čemu se ameriška in angleška vlada toliko brigata za volitve v Bolgariji (vršile so se nedavno), za volitve na Poljskem, Ogrskem, Češkem in povsod, kjer zasedljeta svoje interese, je vpraševal Linetski. In seveda, z angleško strani pa se na take argumente odgovarja, da le mi ščitimo male de-

žele vzliz tem manevrom ni in ne bo obnovljena.

Glasilo KSKJ sedaj izhaja z imenom "Ameriški, Slovenski, češki". V njemu, kakor v KSKJ sploh, ima še vedno odločajočo besedo glavnega tajnika Joseph Zalar. Svoječasno je bil precej naklonjen tudi SANsuv. Ampak ko so zaropotali gospodje Debevec, Gabrovšek, Jager itd., je Zalar potegnil z njimi. Ni pa bila z njim vsa delegacija. Namesto največjega kopna armada na svetu, na tretjem mestu je angleška, kitajska in na petem jugoslovanska. Toda to na polju oborjanje ne podaja prave slike, kajti Sovjetska unija je zaključena med svoje meje dočim se naša oboržena moč razteza po vsem svetu. Naša mornarica je večja kot vse druge skupaj, enako naše letalstvo in imamo atomske bombe, industrijo brez primere in pa developirane prirodne zgradbe bolj kot kdorkoli na svetu.

Pod našo kontrolo so več ali manj vse dežele v Latinski Ameriki in s Kanado smo v ožjih ekonomskih stikih kakor pa Velika Britanija. In dalje so prisile pod našo sfero več ali manj tudi Avstralija in Nova Zelandija.

V organizaciji združenih narodov kontrolira anglo-ameriška diplomacija skor vse glasove trajno, razen šestih.

AMERIŠKA POLITIKA NA KITAJSKEM SI NE PRIDOBIVA PRIJATELJEV

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Lee Martin, poročevalc časniške agencije ONA, piše iz Sanjaga, da se ljudje v Zed. državah glede naših odnosov s Kitajsko, predvsem v podpiranju vladajočega Čiang Kai-sékaovega režima, v marsičem motijo. Njegova razprava o tem našem važnem problemu v Aziji se glasi:

Amerikanici v splošnem misljijo, da so najbolj velikodušen narod vsega sveta — in da jih radi tega tudi ves svet ljubi in spoštuje. Toda Amerikanec, ki se sprejava po Šanghaju, bo kmalu dobil občutek, da ga smatrajo ljudje za nepovabiljenega tuječa. Oni Amerikanici, ki razumejo opazke, katere izmenjavo na cesti ljudje, katere srečavajo, prihajajo do spoznanja, da postaja tradicionalno prijateljstvo med Kitajci in Amerikanec vodeno bolj le v tok politike vlade, ki se ne odraža več v čuvstvih ljudstva.

Mržnja do tujev pa ima poleg političnih razlogov tudi še vsa druga podpora, katero posreči.

Nekdo je izjavil naslednje: Ako bodo še

stvari svojo pot naprej kot zdaj,

se je batiti, da izbruhne še tretja svetovna vojna.

Neki drugi govornik je izjavil naslednje: Vsa oprema in

vsa druga podpora, katero posreči.

Amerikanec, ki je bo nikdar mogla iz Kitajcev napraviti vojaške narode — pred vsem pa bodo vedno odklanjali, da bi se sliši biti na Arktik.

Mržnja do tujev pa ima poleg političnih razlogov tudi še vsa druga podpora, katero posreči.

Nekdo je izjavil naslednje: Vsa oprema in

vsa druga podpora, katero posreči.

Nekdo je izjavil naslednje: Vsa oprema in

vsa druga podpora, katero posreči.

Nekdo je izjavil naslednje: Vsa oprema in

vsa druga podpora, katero posreči.

Nekdo je izjavil naslednje: Vsa oprema in

vsa druga podpora, katero posreči.

Nekdo je izjavil naslednje: Vsa oprema in

vsa druga podpora, katero posreči.

Nekdo je izjavil naslednje: Vsa oprema in

vsa druga podpora, katero posreči.

Nekdo je izjavil naslednje: Vsa oprema in

THE PERSONAL INCOME TAX

Tax experts agree that the personal income tax, properly graduated, is the best kind of tax.

It took a long, hard battle to establish the income tax in the United States, and it finally required an amendment to the constitution, adopted in 1913, to settle the question.

The best feature of the graduated income tax is that it places the burden of taxes on those best able to pay. This is a basic democratic aim.

There was a time when almost no wage earners ever had to pay or bother with the income tax. It was, actually, a tax on the well-to-do. Of course, wage earners paid plenty of indirect taxes, through taxes on tobacco, liquor, amusements, and import duties and excise taxes, but few of them realized that they were paying as much as 20% of their income to the government.

Now that government expenditures have skyrocketed due to the cost of the war and the post-war necessities of the nation, the income tax hits all who earn a living. Since it is deducted from their regular pay checks, the workers feel it every pay day, and knowing just how big a chunk it takes out of their earnings.

Economist believe that any tax that cuts down on the amount of goods and services that can be bought is a bad tax. The minute goods become plentiful, with the return of high levels of civilian production, any restriction on consumption struts us on the road to depression.

That's why labor is so insistent that income tax exemptions should be higher, rates on people in the lower brackets should be cut, and that the rates on people in middle and upper income brackets should be kept high. Only if the mass of the people can buy all the products that we can manufacture, do we have a chance of avoiding depression and disaster.—The Montana Labor News.

LA SALLE STREET FANTASY

We got to musing over Secretary Byrnes' announcement that American loans will be reserved for nations which show the proper degree of respect and admiration for this country. The picture came to us of a banker, fixing his eye on the businessman across his desk. The banker, after inquiring into his client's credit standing and business ability, drummed lightly on the desk, shot his customer a piercing glance, and asked:

"Didn't I see you applauding that speech in which bankers were criticized?"

"No!" cried the client. "I never did no such thing!"

"Ah. Seems to me you once uttered some derogatory remarks about this bank."

"That was my competitor!" said the client, mopping his brow.

"You—ah—have a friendly feeling toward this institution?"

"I love it madly!"

"No secret suspicion that you are a victim of economic enslavement?"

"Never!"

And the client got the loan.—The Chicago Sun.

What We Owe

The Department of Commerce estimates that the total debt of the United States, public and private, rose to \$400,406,000,000 by the end of 1945. It rose \$35,400,000,000 in the one year, 1945, completing the war.

The highest estimate of the cash value of the country was only \$450,000,000,000, in 1929, at the prices then prevailing.

Of course, the "value" or "price" of a country is pure theory as there is no possible buyer or way to sell. But the fact that the debt is now equal to the computed national wealth in 1929 is plain evidence that neither prices nor wages can be allowed to sink to prewar levels without disaster. The interest on the Federal Government debt alone now amounts to \$123,000,000 more every year than the entire cost of the U. S. Government for the year 1927. The Government's interest bill for 1945—Roosevelt's last year—was \$3,617,000,000, against \$689,000,000 for his first year in office. The interest bill for this year will be \$4,722,000,000. The Treasury is fighting hard to keep it below \$5,000,000 per year.

That \$5,000,000,000 comes out of taxes—including withholding taxes on wages.

While some of the \$5,000,000,000 is paid to holders of small amounts of bonds, and some is paid to insurance companies and banks to back up small policies and small deposits, the bulk of the \$5,000,000 goes to big-money banks and big-money corporations.

A big debt is no good for working people.—United Mine Workers Journal.

Capitalist "Enterprise"

WHY THERE ARE NO WOOL SUITS

By JAMES GRAHAM

(Excerpts from an address made before the Montana State Federation of Labor by James Graham, President of the body.)

MISSOULA, Mont.—The armed forces amounting to over thirteen million men, besides the women's auxiliaries, were adequately clothed, whether located within the Arctic Circle or at the equator.

600 million pounds of wool were used annually to produce the clothing and blankets for the men of the armed forces and the women's auxiliaries—all made in this country. The wool coming from Australia and New Zealand.

With millions of the armed forces disbanded and no necessity for the vast production of military clothing, the civilians and the returned G.I. Joe's are unable to purchase clothing or shoes. The woolen mills, clothing and shoe factory machinery do not require reconversion.

There is at present a surplus of around three and one half billion pounds of wool in the world, considerable of which was clipped off the sheep's back three years ago. For example, this year 34 car loads of Australian, British owned, wool was shipped from the State Armory in Helena to Savannah, Georgia and from there to Britain. This wool was in the Armory from 1944 until this year.

Other wool came to Montana shortly after Pearl Harbor or the spring of 1942 and only left the state recently—besides there was almost a million pounds of American produced wool in this country last winter.

The raw material is here but these woolen goods cannot be purchased by the merchants. Why is this? Desire for greater profits. The greed for gain. Profiteering.

They are deliberately creating a scarcity in order that greater prices

can be secured. This is the reason for the high price of clothing and the demand for higher wages.

Unless there is a change soon, we will be compelled in self defense to demand that Congress take immediate steps to nationalize the woolen mills, the clothing and the shoe factories.

DRIVE AGAINST TAX CHEATERS BOOSTS UNCLE SAM'S INCOME

The drive against income tax evaders which the Treasury launched more than a year ago with a great fanfare is bringing in back taxes on undisclosed profits at a rate exceeding the total income tax collection for the year 1940.

In reporting that fact, the Treasury said, the campaign is really just getting into its stride, having been held back by a "manpower shortage." More than 14,000 auditors, accountants, lawyers and investigators hired last fall, the Treasury said, have now had adequate training and will soon be turned loose on tax dodgers.

During the first two months of this fiscal year, starting July 1, the Internal Revenue Bureau recovered \$300 million in additional revenue, and by the end of this year the figure is expected to reach \$2 billions. Most of this money is coming in "voluntarily"—that is, from tax dodgers who wish to escape criminal prosecution.

While major attention is to be given persons with large incomes, the Treasury said it is not overlooking the "little fellows." Investigators are examining the tax returns of taxi drivers and others—even waiters—who obtain a part of their income from "tips."

They are deliberately creating a scarcity in order that greater prices

THE MARCH OF LABOR

PROFESSORS TO "ADVISE" LAWMAKERS

Members of Congress to Be Treated Like Schoolboys: "Intellectuals" Will Receive \$10,000 a Year; A Dangerous Scheme

Of course this newspaper believes in progress, but there are a lot of proposals masquerading under that attractive name which should be closely scrutinized before they are given public acclaim.

This observation is provoked by a headline in a morning paper "Congressmen's College—Full Time Faculty Charged With Instructing Lawmakers."

It would appear that, under the reorganization bill put through in the closing days of the last session of Congress, the Librarian of Congress is "selecting the most impressive list of advisers the National Legislature ever had."

They are to be college professors and their pay will be \$10,000 a year. They will "advise" Congress on such subjects as: "International political relations; money and banking; international economic relations; labor; full employment; legislative organization; state government; taxation; public administration, and many more."

No "crusaders" are wanted, we are told, but, if one may judge from the partial list so far made public, these "advisers" will be an extremely conservative crowd.

Of course, they are supposed to gather facts for the lawmakers and to refrain from writing their own ideas into their reports.

If they are angels from heaven, they might be able to do that, but being ordinary beings, there isn't one change in a hundred that their findings will remain truly factual and objective.

In the judgment of this paper, this is one of the most dangerous experiments ever undertaken in connection with the National Congress. Furthermore, labor stands to lose more than any other group.

Anyone who knows how "experts" work knows that this army of college professors will undertake to write the laws of the land. The ordinary member of Congress will be tremendously impressed by their "learning." He will hesitate to pit his conclusions against those of "intellectuals" drafted from the great institutions of learning.

If he is bold enough to suggest that the "advisers" may be wrong, his colleagues are likely to treat him as an insolent upstart.

The idea that Congress can be "reformed" by placing it under the tutelage of college professors is all rot. Members of Congress are not schoolboys. If they are not properly equipped for the job of making laws, they should be rejected by their constituents in favor for men who have more brains and experience.

Since the first Congress convened, our Federal House and Senate have always had strong men and weak men, good men and bad men, progressives and reactionaries, those who favored the people and those who favored special privileges.

But, all in all, Congress has done a good job, infinitely better than any other legislative body in the world.

It can be improved, but the way to improve it is to elect abler men, more experienced, more devoted to the public welfare. —Labor.

LOOKING AHEAD

By Leon De Caux

As the cat eating the canary said to the mouse: "Don't take alarm, be patient, I'll get around to you."

The guzzling and lip-smacking of the profiteers resounds through the land today.

Their congressional cooks prepared the feast for them by slaughering the Price Control Act.

The cooking of the banquet took a little time. The heat had to be turned on, the gravy prepared.

But now the lid has been lifted on price and profits, and the fat boys are letting out their belts for a regular orgy.

THERE IS, however, a skeleton over the American people through a gigantic hold-up.

Not only did they create an artificial shortage of meat, to destroy the meager remnants of price control, but they also withheld huge amounts of other goods from the market.

JUVENILE LOGIC

"I want you to understand," said the teacher, "that it is the law of gravity that keeps us on this earth."

"Please," asked the little Nellis, "how did we stick on before the law was passed?"

"Be patient, wait awhile, don't ask for higher wages. Just work harder, tighten your belt, and if

Rough Justice

The War Department will draft no more men in 1946, it is announced. Already fifty thousand prospective draftees have been freed to fight for houses.

An Associated Press correspondent says the Russian people are more interested in football than in war. This is the kind of godless materialism that ought to be encouraged.

A manufacturer in New York has been warned by the OPA (while OPA was still in existence) that he must not buy meat for his employees. The normal channels of distribution must be maintained, says the OPA, even if it kills us.

A MacArthur-for-soul-of-Heaven movement has started in Japan, where a book about him has sold 800,000 copies. This is an awkward situation for some of his friends, who still believe he could be the greatest American president since General Grant.

When truck drivers and coal miners strike for higher pay, that's a threat to society. When cattle ranchers hold back beef for higher prices, that's the American way. Are there any questions?

Both American political parties, the Moscow radio says, are working hand in hand on the "American foreign policy of the dollar." This activity could be carried on just as effectively by one party, leaving the other for useful work in the salt mines.

This is the age of opportunity for the fellow who used to say, "I could eat a horse."

Hundreds of thousands of displaced persons will spend another winter in Europe's detention camps. Nobody regrets this more than our Military Government, and it is to be hoped that a minimum of these people will have the bad taste to die on our hands.

The Eye Bank for Sight Restoration has been distributing reclaimed corneas for a year now. No record is available as to how many blind people, their sight restored, took a hasty look at the world and gave the corneas back.

From The Cooperative Builder.

ASSASSINS OF MATTEOTTI FACE TRIAL

Twenty-two years ago Giacomo Matteotti was cut to pieces by "hatchet men" employed by Mussolini. Now some of the "small fry" involved in that shocking tragedy must face an Italian court. Mussolini is dead. King Victor Emanuel, who complacently ignored the crime, is enjoying a luxurious existence. He has royal blood in his veins and, therefore, must not be touched.

Matteotti was a gallant gentleman. He saw that Mussolini was setting up a dictatorship, and he had the courage to publicly denounce Il Duce. For that he died.

This newspaper printed the story at the time. Unfortunately, most of the British and American press ignored the "incident." As they saw it, Mussolini was "reforming" Italy—trains were running on time and beggars no longer wandered around the streets annoying tourists. If they starved, they starved in private. That was much better than starving in public.

Matteotti deserves the tallest monument in Rome. Let us hope the new Italy will develop sufficient gratitude to erect it.—Labor.

Patience

From The International Bookbinder

Suppos'n fish don't bite at first.

What are you goin' to do?

Trow down your pole, destroy your bait,

An' say your fishin's through?

You bet you ain't; you're goin' to fish

An' fish, an' fish, an' wait

Until you've caught a basketful

Or used up all your bait.

Suppose success don't come at first,

What you are goin' to do?

Throw up the sponge, an' kick yourself,

An' growl, an' fret, an' stew?

You bet you ain't your goin' to fish,

An' bait, an' bait again.

Until success will bite your hook,

For grit is sure to win.

—Tid-Bits.

Prize not thyself by what thou hast, but by what thou art. — Quarles.

WHO ARE ITS "ASSOCIATE MEMBERS?"

The United States Chamber of Commerce has discovered the "Communist menace." It insists "Reds" are "infiltrating" the government and pushing their propaganda through a score of organizations.

The Chamber demands that something be done about this and, among other things, suggests that the Communist party be compelled to make public a list of its members.

The Chamber hasn't a word to say about the various Fascist movements, which are collecting huge "slush funds" and promoting fear and hatred all over the country. It's unfortunate the Chamber is blind in one eye.

The newspaper LABOR is opposed to both Communism and Fascism and has been fighting both for the last 25 years. It believes one is just as dangerous as the other. We regret the United States Chamber of Commerce can't go all the way with us in fighting these subversive influences.

We also regret that the United States Chamber of Commerce doesn't appreciate that it would be in a much stronger position to criticize Communism and other dangerous movements